

EMENDI 001-030

mill-Kumitat għall-Industrija, ir-Riċerka u l-Energija

Rapport

Miapetra Kumpula Natri

A8-0406/2018

L-istabbiliment tal-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika għall-perjodu 2021-2025 li jikkumplimenta Orizzont Ewropa – il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni

Proposta għal regolament (COM(2018)0437 – C8-0380/2018 – 2018/0226(NLE))

Emenda 1

Proposta għal regolament

Premessa 1a (ġdida)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(1a) Il-Parlament Ewropew jenhtieg li jiġi kkonsultat matul il-passi kollha rilevanti fl-implimentazzjoni u l-evalwazzjoni tal-Programm. Il-Kunsill talab lill-Parlament Ewropew biex jagħti l-opinjoni tiegħu dwar il-Programm ta' Riċerka u Tahriġ tal-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika għall-perjodu 2021-2025. Madankollu, peress li l-proċedura legiżlattiva ordinarja ma tapplikax skont it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika, il-Parlament Ewropew mhuwiex meqjus li huwa fl-istess livell mal-Kunsill meta jadotta legiżlazzjoni relatata mal-enerġija atomika. Minhabba r-rwol tal-Parlament Ewropew bħala koleġiżlatur fir-rigward ta' kwistjonijiet baġitarji u sabiex jiġu żgurati disinn u implimentazzjoni koerenti tal-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni tal-Unjoni, il-Programm ta'

Riċerka u Tahriġ ta' Euratom jenhtieġ li jiġi adottat ukoll permezz tal-proċedura legiżlattiva ordinarja.

Emenda 2

Proposta għal regolament

Premessa 2

Test propost mill-Kummissjoni

(2) Ir-riċerka nukleari tista' tikkontribwixxi għall-benesseri soċjali, ***il-prosperità*** ekonomika ***u s-sostenibbiltà ambjentali*** billi ttejjeb is-sikurezza u s-sigurtà u l-protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari. ***Ir-riċerka*** dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni wasslet għal titjib fit-teknoloġiji mediċi li minnhom jibbenefikaw bosta ċittadini u dik ir-riċerka issa tista' twassal għal titjib f'setturi oħra bħall-industrija, l-agrikoltura, l-ambjent u s-sigurtà. Daqstant importanti huwa l-kontribut ***potenzjali*** tar-riċerka nukleari għad-dekarbonizzazzjoni fuq perjodu fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur.

Emenda

(2) Ir-riċerka nukleari tista' tikkontribwixxi għall-benesseri soċjali ***u l-prosperità*** ekonomika billi ttejjeb is-sikurezza u s-sigurtà u l-protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari. ***Ir-riċerka nukleari tagħti kontribut importanti lis-sostenibbiltà ambjentali u lill-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima billi tnaqqas id-dipendenza tal-Unjoni fuq l-enerġija importata, filwaqt li r-riċerka*** dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni wasslet għal titjib fit-teknoloġiji mediċi li minnhom jibbenefikaw bosta ċittadini u dik ir-riċerka issa tista' twassal għal titjib f'setturi oħra bħall-industrija, l-agrikoltura, l-ambjent u s-sigurtà. Daqstant importanti huwa l-kontribut tar-riċerka nukleari għad-dekarbonizzazzjoni fuq perjodu fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur.

Emenda 3

Proposta għal regolament

Premessa 4

Test propost mill-Kummissjoni

(4) Ir-Rapport tal-Kummissjoni dwar l-evalwazzjoni interim tal-Programm ta' Riċerka u Tahriġ ta' Euratom 2014-18 (COM(2017) 697 final) jipprovdi sett ta' prinċipji gwida għall-Programm. Dawn jinkludu: li tkompli tiġi appoġġata r-riċerka nukleari ffokata fuq is-sikurezza, is-salvagwardji, is-sigurtà, il-ġestjoni tal-iskart, il-protezzjoni mir-radjazzjoni u l-

Emenda

(4) Ir-Rapport tal-Kummissjoni dwar l-evalwazzjoni interim tal-Programm ta' Riċerka u Tahriġ ta' Euratom 2014-18 (COM(2017) 697 final) jipprovdi sett ta' prinċipji gwida għall-Programm. Dawn jinkludu: li tkompli tiġi appoġġata r-riċerka nukleari ffokata fuq is-sikurezza, ***il-prestazzjoni***, is-salvagwardji, is-sigurtà, il-ġestjoni tal-iskart ***radjuattiv***, il-protezzjoni

izvilupp tal-fużjoni nukleari; li jkomplu jittejbu, flimkien mal-benefiċjarji, l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tal-Programm Kongunti Ewropej fil-qasam nukleari; li jkomplu u jissahħu l-azzjonijiet ta' edukazzjoni u taħriġ ta' Euratom sabiex jiġu żviluppanti l-kompetenzi rilevanti li fuqhom huma msejsa l-aspetti kollha tas-sikurezza, is-sigurtà u l-protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari; li jiġu sfruttati aktar is-sinergiji bejn il-programm Euratom u oqsma tematiċi oħrajn tal-Programm Qafas tal-Unjoni; u li jiġu sfruttati aktar is-sinergiji bejn l-azzjonijiet diretti u indiretti tal-programm Euratom.

mir-radjazzjoni u l-izvilupp tal-fużjoni nukleari; li jkomplu jittejbu, flimkien mal-benefiċjarji, l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tal-Programm Kongunti Ewropej fil-qasam nukleari; li jkomplu u jissahħu l-azzjonijiet ta' edukazzjoni u taħriġ ta' Euratom sabiex jiġu żviluppanti l-kompetenzi rilevanti li fuqhom huma msejsa l-aspetti kollha tas-sikurezza, is-sigurtà u l-protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari **sabiex jiġi żgurat livell għoli ta' hiliet b'mod partikolari fil-ġenerazzjoni l-ġdida tal-inġiniera**; li jiġu sfruttati aktar is-sinergiji bejn il-programm Euratom u oqsma tematiċi oħrajn tal-Programm Qafas tal-Unjoni; u li jiġu sfruttati aktar is-sinergiji bejn l-azzjonijiet diretti u indiretti tal-programm Euratom, **li jghin jiżgura l-konsistenza u l-effettività tul il-Programm Euratom.**

Emenda 4

Proposta għal regolament Premessa 4a (ġdida)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(4a) Il-proġetti tal-ġestjoni tal-iskart tal-Euratom jikkontribwixxu għal fehim ahjar tal-kwistjonijiet tal-ġestjoni tal-iskart radjuattiv fl-Unjoni, bħas-sikurezza tal-faċilitajiet tad-disponiment ġeoloġiku futuri, il-kundizzjonament tal-iskart radjuattiv u l-imġiba fit-tul tal-fjuwil użat għewwa landfill.

Emenda 5

Proposta għal regolament Premessa 5

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(5) Il-kunċett u d-disinn tal-Programm huwa determinat skont il-hteġa li tiġi stabbilita massa kritika tal-attivitajiet appoġġati. Dan jinkiseb permezz tal-

(5) Il-kunċett u d-disinn tal-Programm huwa determinat skont il-hteġa li tiġi stabbilita massa kritika tal-attivitajiet appoġġati. Dan jinkiseb permezz tal-

istabbiliment ta' għadd limitat ta' għanijiet speċifiċi ffokati fuq l-użu sikur tal-fissjoni nukleari għall-applikazzjonijiet tal-potenza elettrika u mhux tal-potenza elettrika, iż-żamma u l-iżvilupp tal-għarfien espert neċessarju, it-trawwim tal-enerġija mill-fuzjoni u appoġġ għall-politika tal-Unjoni dwar is-sikurezza, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari

istabbiliment ta' għadd limitat ta' għanijiet speċifiċi ffokati fuq l-użu sikur tal-fissjoni nukleari għall-applikazzjonijiet tal-potenza elettrika u mhux tal-potenza elettrika, iż-żamma u l-iżvilupp tal-għarfien espert neċessarju, it-trawwim tal-enerġija mill-fuzjoni u appoġġ għall-politika tal-Unjoni dwar is-sikurezza, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari, ***inkluż l-iżvilupp ta' għarfien dwar dekommissjonar sikur, effettiv u kosteffiċjenti tal-installazzjonijiet li jkunu waslu fi tmiem il-hajja tagħhom, qasam li fih id-dispożizzjonijiet u l-investment għadhom lura.***

Emenda 6

Proposta għal regolament Premessa 5a (ġdida)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(5a) Il-Programm huwa parti kruċjali mill-isforzi tal-Unjoni biex iżżomm u ttejjeb it-tmexxija xjentifika u industrijali fil-qasam tat-teknoloġiji tal-enerġija. Sabiex jiġi appoġġat l-operat sigur tal-enerġija eżistenti ta' fissjoni u tiġi ffaċilitata d-dekarbonizzazzjoni tas-sistema tal-enerġija, ir-riċerka fil-fissjoni jenhtieg li tkompli tiffirma parti integrali mill-programm Euratom.

Emenda 7

Proposta għal regolament Premessa 5b (ġdida)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(5b) L-użu sikur u sigur tal-enerġija nukleari u ta' applikazzjonijiet mhux ta' potenza elettrika tar-radjazzjoni jonizzanti, inklużi s-sikurezza nukleari u d-dekommissjonar, jenhtieg li jiġi appoġġat permezz ta' spezzjonijiet transkonfinali strutturali u l-kondiviżjoni

tal-gharfien u tal-aħjar Prattiki relatati mas-sikurezza tas-sistemi tar-reatturi u ċ-ċikli tal-fjuwil li jintużaw attwalment, speċjalment fil-każ ta' faċilitajiet nukleari li jinsabu fil-viċinanza ta' fruntiera waħda jew aktar bejn Stati Membri.

Emenda 8

Proposta għal regolament Premessa 7

Test propost mill-Kummissjoni

(7) Billi jappoġġa r-riċerka nukleari, il-Programm jenhtieg li jikkontribwixxi għall-kisba tal-għanijiet ta' Orizzont Ewropa - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni ("Orizzont Ewropa") stabbilit permezz tar-Regolament (UE) Nru [...] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁰ u jenhtieg li jiffaċilita l-implimentazzjoni tal-istrateġija Ewropa 2030 u t-tishih taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

²⁰ Ir-Regolament (UE) Nru [...] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' [...] li jistabbilixxi l-FP9 tal-UE - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2021-2027) u li jhassar ir-Regolament (UE) Nru 1291/2013 (ĠU [...]).

Emenda 9

Proposta għal regolament Premessa 8

Test propost mill-Kummissjoni

(8) Il-Programm jenhtieg li jfittex sinerġiji ma' Orizzont Ewropa u programmi oħrajn tal-Unjoni, mid-disinn u l-ippjanar strateġiku tagħhom, għall-għażla, il-ġestjoni, il-komunikazzjoni, id-

Emenda

(7) Billi jappoġġa r-riċerka nukleari, il-Programm jenhtieg li jikkontribwixxi għall-kisba tal-għanijiet ta' Orizzont Ewropa - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni ("Orizzont Ewropa") stabbilit permezz tar-Regolament (UE) Nru [...] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁰, ***b'mod partikolari billi jippromwovi l-eċċellenza u x-xjenza miftuħa***, u jenhtieg li jiffaċilita l-implimentazzjoni tal-istrateġija Ewropa 2030 u t-tishih taż-Żona Ewropea tar-Riċerka.

²⁰ Ir-Regolament (UE) Nru [...] tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' [...] li jistabbilixxi l-FP9 tal-UE - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni (2021-2027) u li jhassar ir-Regolament (UE) Nru 1291/2013 (ĠU [...]).

Emenda

(8) Il-Programm jenhtieg li jfittex sinerġiji ***u allinjament aktar mill-qrib*** ma' Orizzont Ewropa u programmi oħrajn tal-Unjoni, mid-disinn u l-ippjanar strateġiku tagħhom, għall-għażla, il-ġestjoni, il-

disseminazzjoni u l-isfruttament tar-riżultati tal-proġett, għall-monitoraġġ, l-awditjar u l-governanza. Bil-ħsieb li jiġu evitati t-trikkib u d-duplikazzjoni u jiżdied l-ingranaġġ tal-finanzjament tal-UE, jistgħu jseħhu trasferimenti minn programmi oħrajn tal-Unjoni għall-attivitajiet ta' Orizzont Ewropa. F'tali każijiet dawn isegwu r-regoli ta' Orizzont Ewropa.

komunikazzjoni, id-disseminazzjoni u l-isfruttament tar-riżultati tal-proġett, għall-monitoraġġ, l-awditjar u l-governanza. ***Huwa essenzjali li l-prinċipji ewlenin ta' eċċellenza u ta' xjenza miftuħa jinżammu fil-programmi kollha.*** Bil-ħsieb li jiġu evitati t-trikkib u d-duplikazzjoni u jiżdied l-ingranaġġ tal-finanzjament tal-UE, jistgħu jseħhu trasferimenti minn programmi oħrajn tal-Unjoni għall-attivitajiet ta' Orizzont Ewropa. F'tali każijiet dawn isegwu r-regoli ta' Orizzont Ewropa.

Emenda 10

Proposta għal regolament Premessa 17a (ġdida)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(17a) Il-JRC jipprovdi appoġġ għall-istandardizzazzjoni, aċċess miftuħ għax-xjenzjati tal-Unjoni għal faċilitajiet nukleari individwali u attivitajiet ta' taħriġ f'oqsma bħall-garanziji nukleari, il-forensika jew id-dekummissjonar.

Emenda 11

Proposta għal regolament Artikolu 3 – paragrafu 1 – punt b

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(b) li ***potenzjalment*** jikkontribwixxi għad-dekarbonizzazzjoni fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur.

(b) li jikkontribwixxi għad-dekarbonizzazzjoni fit-tul tas-sistema tal-enerġija b'mod sikur, effiċjenti u sigur.

Emenda 12

Proposta għal regolament Artikolu 3 – paragrafu 2 – punt a

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(a) li jtejjeb l-użu sikur ***u*** sigur tal-

(a) li jtejjeb l-użu sikur, sigur ***u effiċjenti***

energija nukleari u tal-applikazzjonijiet mhux ta' potenza elettrika tar-radjazzjoni jonizzanti, inkluż is-sikurezza, is-sigurtà, is-salvagwardji, il-protezzjoni mir-radjazzjoni, il-ġestjoni u d-dekummissjonar tal-fjuwil użat u l-iskart radjuattiv sikuri, nukleari;

tal-energija nukleari u l-applikazzjonijiet mhux ta' potenza elettrika tar-radjazzjoni jonizzanti, inkluż is-sikurezza, is-sigurtà, is-salvagwardji, il-protezzjoni mir-radjazzjoni, il-ġestjoni u d-dekummissjonar tal-fjuwil użat u tal-iskart radjuattiv sikuri, nukleari;

Emenda 13

Proposta għal regolament Artikolu 3 – paragrafu 2 – punt d

Test propost mill-Kummissjoni

(d) li jappoġġa l-politika tal-Komunità dwar is-sikurezza, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari.

Emenda

(d) li jappoġġa l-politika tal-Komunità dwar is-sikurezza, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari, ***inkluż l-iżvilupp ta' għarfien dwar dekummissjonar sikur, effettiv u kosteffiċjenti tal-installazzjonijiet li jkunu waslu fi tmiem il-hajja tagħhom.***

Emenda 14

Proposta għal regolament Artikolu 4 – paragrafu 1

Test propost mill-Kummissjoni

1. Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm għandu jkun ta' EUR 1 675 000 000 fil-prezzijiet attwali.

Emenda

1. Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm għandu jkun ta' ***EUR 1 516 000 000 fil-prezzijiet tal-2018*** (EUR 1 675 000 000 fil-prezzijiet attwali).

Emenda 15

Proposta għal regolament Artikolu 4 – paragrafu 2 – subparagrafu 1 – parti introduttorja

Test propost mill-Kummissjoni

Id-distribuzzjoni ***indikattiva*** tal-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 għandha tkun:

Emenda

Id-distribuzzjoni tal-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 għandha tkun:

Emenda 16

Proposta għal regolament

Artikolu 4 – paragrafu 2 – subparagrafu 1 – punt a

Test propost mill-Kummissjoni

(a) **EUR 724 563 000** għar-riċerka u l-iżvilupp tal-fużjoni;

Emenda

(a) **43 %** għar-riċerka u l-iżvilupp tal-fużjoni;

Emenda 17

Proposta għal regolament

Artikolu 4 – paragrafu 2 – subparagrafu 1 – punt b

Test propost mill-Kummissjoni

(b) **EUR 330 930 000** għall-fissjoni, sikurezza u protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari;

Emenda

(b) **25 %** għall-fissjoni, sikurezza u protezzjoni mir-radjazzjoni nukleari;

Emenda 18

Proposta għal regolament

Artikolu 4 – paragrafu 2 – subparagrafu 1 – punt c

Test propost mill-Kummissjoni

(c) **EUR 619 507 000** għall-azzjonijiet diretti mwettqa miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka.

Emenda

(c) **32 %** għall-azzjonijiet diretti mwettqa miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka.

Emenda 19

Proposta għal regolament

Artikolu 4 – paragrafu 2 – subparagrafu 2

Test propost mill-Kummissjoni

Il-Kummissjoni **ma tistax** tiddevja, fil-proċedura tal-baġit annwali, **mill-ammont imsemmi fil-paragrafu 2(c)** ta' dan l-Artikolu.

Emenda

Il-Kummissjoni **tista'** tiddevja, fil-proċedura tal-baġit annwali, **mill-ammonti msemmija fl-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 2** ta' dan l-Artikolu **b'massimu ta' 10 %**.

Emenda 20

Proposta għal regolament

Artikolu 5 – paragrafu 1 – subparagrafu 1 – punt c – inċiż 3a (ġdid)

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

– ***rispett għall-prinċipji tal-Istat tad-dritt;***

Emenda 21

Proposta għal regolament

Artikolu 13 – paragrafu 1

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(1) Ir-riċevituri tal-finanzjament tal-Programm għandhom jirrikonoxxu l-orijini u jiżguraw il-viżibbiltà ***tal-finanzjament tal-Komunità*** (b'mod partikolari meta jippromwovu l-azzjonijiet u r-riżultati tagħhom) billi jipprovdu informazzjoni mmirata koerenti, effettiva u proporzjonata lil diversi udjenzi, inkluż il-midja u l-pubbliku.

(1) Ir-riċevituri tal-finanzjament tal-Programm għandhom jirrikonoxxu l-orijini u ***jindikaw l-orijini tal-finanzjament tal-Unjoni sabiex*** jiżguraw il-viżibbiltà ***tiegħu*** (b'mod partikolari meta jippromwovu l-azzjonijiet u r-riżultati tagħhom) billi jipprovdu informazzjoni mmirata koerenti, effettiva u proporzjonata lil diversi udjenzi, inkluż il-midja u l-pubbliku.

Emenda 22

Proposta għal regolament

Artikolu 13 – paragrafu 2

Test propost mill-Kummissjoni

Emenda

(2) Il-Kummissjoni għandha timplimenta attivitajiet dwar l-informazzjoni u l-komunikazzjoni relatati mal-Programm, u l-azzjonijiet u r-riżultati tiegħu. Ir-riżorsi finanzjarji allokat i għall-Programm għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-komunikazzjoni korporattiva tal-prijoritajiet ta' politika tal-Komunità, sa fejn dawn ikunu relatati mal-għanijiet imsemmija fl-Artikolu 3.

(2) Il-Kummissjoni għandha timplimenta attivitajiet dwar l-informazzjoni u l-komunikazzjoni relatati mal-Programm, u l-azzjonijiet u r-riżultati tiegħu ***maħsuba kemm għal riċevituri speċjalisti kif ukoll għall-pubbliku***. Ir-riżorsi finanzjarji allokat i għall-Programm għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-komunikazzjoni korporattiva tal-prijoritajiet ta' politika tal-Komunità, sa fejn dawn ikunu relatati mal-għanijiet imsemmija fl-Artikolu 3.

Emenda 23

Proposta għal regolament Artikolu 14 – paragrafu 1

Test propost mill-Kummissjoni

1. L-evalwazzjonijiet għandhom jitwettqu **fil-hin** sabiex jikkontribwixxu għall-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet dwar il-programm, is-suċċessur tiegħu u inizjattivi oħrajn rilevanti għar-riċerka u l-innovazzjoni.

Emenda

1. L-evalwazzjonijiet għandhom jitwettqu **kull sentejn** sabiex jikkontribwixxu għall-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet dwar il-programm, is-suċċessur tiegħu u inizjattivi oħrajn rilevanti għar-riċerka u l-innovazzjoni.

Emenda 24

Proposta għal regolament Artikolu 14 – paragrafu 2

Test propost mill-Kummissjoni

2. **L-evalwazzjoni interim** tal-Programm għandha titwettaq ladarba jkun hemm biżżejjed informazzjoni disponibbli dwar l-implimentazzjoni tal-Programm, iżda mhux aktar tard minn **tliet snin** wara l-bidu tal-implimentazzjoni tal-programm. Din għandha tinkludi valutazzjoni tal-impatt fit-tul tal-Programmi Euratom preċedenti u għandha tiffirma l-bażi għall-aġġustament tal-implimentazzjoni tal-programm, kif xieraq.

Emenda

2. **L-ewwel evalwazzjoni** tal-Programm għandha titwettaq ladarba jkun hemm biżżejjed informazzjoni disponibbli dwar l-implimentazzjoni tal-Programm, iżda mhux aktar tard minn **sentejn** wara l-bidu tal-implimentazzjoni tal-programm. Din għandha tinkludi valutazzjoni tal-impatt fit-tul tal-Programmi Euratom preċedenti u għandha tiffirma l-bażi għall-aġġustament **tal-estensjonijiet u** tal-implimentazzjoni tal-programm, kif xieraq.

Emenda 25

Proposta għal regolament Artikolu 14 – paragrafu 3

Test propost mill-Kummissjoni

3. Fi tmiem tal-implimentazzjoni tal-Programm, iżda mhux aktar tard minn **erba' snin** wara t-tmiem tal-perjodu speċifikat fl-Artikolu 1, għandha titwettaq evalwazzjoni finali tal-Programm mill-Kummissjoni. Din għandha tinkludi valutazzjoni tal-impatt fit-tul tal-

Emenda

3. Fi tmiem tal-implimentazzjoni tal-Programm, iżda mhux aktar tard minn **sentejn** wara t-tmiem tal-perjodu speċifikat fl-Artikolu 1, għandha titwettaq evalwazzjoni finali tal-Programm mill-Kummissjoni. Din għandha tinkludi valutazzjoni tal-impatt fit-tul tal-

Programmi preċedenti.

Programmi preċedenti.

Emenda 26

Proposta għal regolament Anness I – paragrafu 2

Test propost mill-Kummissjoni

Sabiex jikseb l-għanijiet speċifiċi, il-Programm se jappoġġa attivitajiet trażversali li jiżguraw sinerġija tal-isforzi tar-riċerka fir-risolviment ta' sfidi komuni. Ir-rabtiet u l-interfaċċi xierqa, bħas-sejhiet kongunti, se jkunu żgurati ma' Orizzont Ewropa. L-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni relatati jistgħu jibbenefikaw ukoll minn appoġġ finanzjarju fornut mill-Fondi skont ir-Regolament [Regolament tad-Dispożizzjonijiet Komuni] sa fejn ikunu konformi mal-għanijiet u r-regolamenti ta' *dawn* il-Fondi.

Emenda

Sabiex jikseb l-għanijiet speċifiċi, il-Programm se jappoġġa attivitajiet trażversali li jiżguraw sinerġija tal-isforzi tar-riċerka fir-risolviment ta' sfidi komuni. Ir-rabtiet u l-interfaċċi xierqa, bħas-sejhiet kongunti, se jkunu żgurati ma' Orizzont Ewropa. L-attivitajiet ta' riċerka u innovazzjoni relatati jistgħu jibbenefikaw ukoll minn appoġġ finanzjarju fornut mill-Fondi skont ir-Regolament [Regolament tad-Dispożizzjonijiet Komuni] **jew programmi oħra u strumenti finanzjarji tal-Unjoni**, sa fejn *dawn* ikunu konformi mal-għanijiet u r-regolamenti ta' *dawk* il-Fondi, **programmi u strumenti**.

Emenda 27

Proposta għal regolament Anness I – paragrafu 4

Test propost mill-Kummissjoni

Il-prijoritajiet tal-programmi ta' hidma għandhom jiġu stabbiliti mill-Kummissjoni abbażi tal-prijoritajiet ta' politika tagħha, inputs minn awtoritajiet pubbliċi nazzjonali u partijiet ikkonċernati tar-riċerka nukleari f'korpi jew oqfsa bħall-pjattaformi, l-assoċjazzjonijiet, l-inizjattivi u l-forums tekniċi Ewropej tat-teknoloġija għas-sistemi u s-sikurezza nukleari, il-ġestjoni tal-iskart radjuattiv, il-fjuwil nukleari użat u l-protezzjoni mir-radjazzjoni/riskju ta' doża baxxa, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari, ir-riċerka fil-fużjoni, jew kwalunkwe organizzazzjoni jew forum

Emenda

Il-prijoritajiet tal-programmi ta' hidma għandhom jiġu stabbiliti mill-Kummissjoni abbażi tal-prijoritajiet ta' politika tagħha, inputs minn awtoritajiet pubbliċi nazzjonali u partijiet ikkonċernati tar-riċerka nukleari f'korpi jew oqfsa bħall-pjattaformi, l-assoċjazzjonijiet, l-inizjattivi u l-forums tekniċi Ewropej tat-teknoloġija għas-sistemi u s-sikurezza nukleari **preżenti u futuri**, il-ġestjoni tal-iskart radjuattiv, il-fjuwil nukleari użat u l-protezzjoni mir-radjazzjoni/riskju ta' doża baxxa, is-salvagwardji u s-sigurtà nukleari, ir-riċerka fil-fużjoni, jew kwalunkwe organizzazzjoni

rilevanti ta' partijiet ikkonċernati **nukleari**.

jew forum rilevanti ta' partijiet ikkonċernati **rilevanti**.

Emenda 28

Proposta għal regolament Anness I – paragrafu 5 – punt a – punt 1

Test propost mill-Kummissjoni

(1) Sikurezza nukleari: sikurezza tas-sistemi nukleari u ċ-ċikli tal-fjuwil, fl-użu fil-Komunità jew, sa fejn huwa neċessarju sabiex jinżamm għarfien espert nukleari mifruż fil-Komunità, daww it-tipi ta' reatturi u ċikli tal-fjuwil, li jistgħu jintużaw fil-futur, li jiffokaw esklussivament fuq l-aspetti tas-sikurezza, inkluż l-aspetti kollha taċ-ċiklu tal-fjuwil bħas-separazzjoni u t-trażmutazzjoni.

Emenda

(1) Sikurezza nukleari: sikurezza tas-sistemi nukleari u ċ-ċikli tal-fjuwil, fl-użu fil-Komunità jew, sa fejn huwa neċessarju sabiex jinżamm **u jiġi żvilupp**at għarfien espert nukleari mifruż fil-Komunità, daww it-tipi ta' reatturi u ċikli tal-fjuwil, li jistgħu jintużaw fil-futur, li jiffokaw esklussivament fuq l-aspetti tas-sikurezza, inkluż l-aspetti kollha taċ-ċiklu tal-fjuwil bħas-separazzjoni u t-trażmutazzjoni; **appoġġ għall-kondiviżjoni ta' informazzjoni u tal-aħjar Prattiki relatati mas-sikurezza tas-sistemi tar-reatturi u ċ-ċikli tal-fjuwil li qed jintużaw bhalissa, speċjalment fil-każ ta' faċilitajiet nukleari li jinsabu fil-viċinanza ta' fruntiera waħda jew aktar bejn Stati Membri.**

Emenda 29

Proposta għal regolament Anness I – paragrafu 5 – punt a – punt 3

Test propost mill-Kummissjoni

(3) Dekummissjonar: riċerka għall-iżvilupp u l-evalwazzjoni tat-teknoloġiji għad-dekummissjonar u r-rimedju ambjentali tal-faċilitajiet nukleari; appoġġ għall-kondiviżjoni tal-aħjar Prattiki u tal-għarfien dwar id-dekummissjonar.

Emenda

(3) Dekummissjonar: riċerka għall-iżvilupp u l-evalwazzjoni tat-teknoloġiji għad-dekummissjonar u r-rimedju ambjentali tal-faċilitajiet nukleari; appoġġ għall-kondiviżjoni tal-aħjar Prattiki u tal-għarfien dwar id-dekummissjonar, **inkluż il-kondiviżjoni tal-għarfien fil-każ ta' faċilitajiet nukleari li jinsabu qrib fruntiera waħda jew aktar bejn l-Istati Membri u permezz tal-ġbir komuni ta' riżorsi u persunal f'ċentri ta' eċċellenza.**

Emenda 30

Proposta għal regolament Anness II – sottotitolu 4 – tabella

Test propost mill-Kummissjoni

Indikaturi tal-innovazzjoni tal-mogħdiji ta' impatt

Progress tal-UE lejn 3 % ta' PDG dovut għall-programm Euratom

Emenda

Indikaturi tal-innovazzjoni tal-mogħdiji ta' impatt

Progress tal-UE lejn ***mira ta' nfiq għal riċerka u żvilupp (R&Ż) ta' 3 %*** ta' PDG dovut għall-programm Euratom